

Brussel, 10 oktober 2018
(OR. en)

12892/18

**Interinstitutioneel dossier:
2018/0216(COD)**

**AGRI 450
AGRILEG 152
AGRIFIN 105
AGRISTR 74
AGRIORG 79
CODEC 1612
CADREFIN 248
IA 302**

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	de Raad
Nr. Comdoc.:	9645/18 + COR 1 + ADD 1
Betreft:	Verordening inzake strategische GLB-plannen - <i>Oriënterend debat</i> - <i>Voortgangsverslag</i>

1. De Commissie heeft het in hoofde genoemde voorstel¹ op 1 juni 2018 bij de Raad en het Europees Parlement ingediend. Met dit voorstel wordt beoogd regels vast te stellen betreffende steun voor de strategische plannen die de lidstaten voor de volgende programmeringsperiode in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid ("strategische plannen voor het GLB") moeten opstellen. De voorgestelde verordening zou tot intrekking strekken van de vigerende verordeningen inzake rechtstreekse betalingen² en plattelandsontwikkeling³.

¹ Doc. 9645/18 + COR 1 + ADD 1.

² Verordening (EU) nr. 1307/2013 van het Europees Parlement en de Raad.

³ Verordening (EU) nr. 1305/2013 van het Europees Parlement en de Raad.

2. De eerste gedachtewisselingen in het Speciaal Comité Landbouw (SCL) vonden onder het Bulgaarse voorzitterschap plaats op 4 en 11 juni 2018 en het voorstel werd door de Commissie op 18 juni aan de Raad Landbouw en Visserij voorgelegd. De technische bespreking van het voorstel gebeurde op 15 en 20 juni in de Groep horizontale landbouvvraagstukken.
3. De Groep heeft onder het Oostenrijkse voorzitterschap het voorstel verder besproken op 10/11 juli, 18/19 juli, 24/25 juli, 5/6 september, 12/13 september en 19/20 september⁴. De eerste besprekingsronde van het voorstel werd op 13 september afgerond. Op vraag van het voorzitterschap droegen de delegaties ook schriftelijk bij tot de technische bespreking.
4. Het voorzitterschap heeft onder eigen verantwoordelijkheid drie maal verslag uitgebracht over de stand van zaken,-waarin het technische werk in de Groep horizontale landbouvvraagstukken is samengevat.
5. Het eerste verslag⁵ werd op 10 september aan het SCL voorgelegd en behandelde de effectbeoordeling, het onderwerp en toepassingsgebied, de toepasselijke bepalingen en definities (titel I), de doelstellingen en indicatoren (titel II en bijlage I), de selectie van de interventies en de algemene beginselen in de artikelen 8 en 9 (titel III, hoofdstuk I, afdeling 1), de conditionaliteit en bedrijfsadviesdiensten voor de landbouw (titel III, hoofdstuk I, afdelingen 2 en 3).

⁴ Tijdens haar vergadering van 19 september heeft de Groep horizontale landbouvvraagstukken zich geconcentreerd op de volgende aanverwante artikelen van de Verordening inzake de financiering, het beheer en de monitoring van het GLB- (de Groep werd als voorbereidende instantie met de bespreking ervan belast): geïntegreerd beheers- en controlesysteem (titel IV, hoofdstuk II - artikel 63-73); controlesysteem en sancties met betrekking tot de conditionaliteit (titel IV, hoofdstuk IV - artikel 84-87). Over de opmerkingen en vragen over deze artikelen zal in het kader van de bespreking van die verordening in een afzonderlijk document worden gerapporteerd.

⁵ Doc. 11490/18.

6. Het tweede verslag⁶ werd op 24 september aan het SCL voorgelegd en behandelde binnenlandse steun in het kader van de WTO (art. 10), de interventietypes in de vorm van rechtstreekse betalingen (titel III, hoofdstuk II - artikel 14-38), sectorale soorten interventies (titel III, hoofdstuk III - artikel 39-63), interventietypes voor plattelandsontwikkeling (titel III, hoofdstuk IV, artikel 64-78).
7. Het derde verslag⁷ werd op 1 oktober aan het SCL voorgelegd en behandelde financiële bepalingen (titel IV - artikel 79-90), monitoring, verslaglegging en evaluatie (titel VII - art 115-129), bepalingen inzake mededinging (titel VIII - art 130-133), algemene bepalingen en slotbepalingen (titel IX - artikel 134-142).
8. Het SCL heeft nota genomen van de drie verslagen over de stand van zaken en de meeste delegaties waren van oordeel dat deze een getrouwe weergave zijn van de besprekingen in de Groep horizontale landbouwvraagstukken.
9. Het voorzitterschap heeft op basis van de verslagen over de stand van zaken een voortgangsverslag (in bijlage) opgesteld om de Raad kennis te geven over het verloop van de bespreking van het voorstel. Dit verslag geeft een overzicht van de **belangrijkste opmerkingen en vragen** die in de Groep horizontale landbouwvraagstukken aan bod zijn gekomen bij de bespreking van de verordening inzake de strategische GLB-plannen. Het is derhalve niet bedoeld als een uitgebreide samenvatting van alle geformuleerde standpunten. Het verslag werd positief onthaald door het merendeel van de delegaties in het Speciaal Comité Landbouw van 8 oktober.
10. De Raad "Landbouw en Visserij" houdt op 15 oktober een oriënterend debat over bovengenoemd voorstel teneinde richtsnoeren te verstrekken voor verdere werkzaamheden op technisch niveau.

⁶ Doc. 12228/18.

⁷ Doc. 12447/18.

11. Gezien het bovenstaande wenst het voorzitterschap de volgende vragen voor te leggen aan de Raad Landbouw en Visserij:

1. *Het voorgestelde nieuwe uitvoeringssysteem zal, in combinatie met de stap naar een prestatiegericht GLB, tot een belangrijke verschuiving van verantwoordelijkheden tussen de EU en de lidstaten leiden. Zorgt het voorstel in deze context voor voldoende flexibiliteit voor de lidstaten en waarborgt het tegelijk ook een gelijk speelveld voor iedereen? Zijn er, zonder de prestaties uit het oog te verliezen, elementen van het nieuwe uitvoeringssysteem waar nog ruimte voor vereenvoudiging is?*
2. *De nieuwe groene architectuur is gericht op betere milieuprestaties van het GLB en een verhoogde flexibiliteit om interventies aan de plaatselijke omstandigheden aan te passen. Vindt u de nieuwe ambitie op het gebied van milieu evenredig? Zijn de voorgestelde instrumenten en hun wisselwerking geschikt om de komende uitdagingen op het gebied van milieu en klimaat het hoofd te bieden?*

Voortgangsverslag van het voorzitterschap

Verscheidene delegaties maakten een parlementair of studievoorbehoud.

effectbeoordeling

- De effectbeoordeling houdt niet ten volle rekening met de administratieve lasten die de voorstellen tot hervorming van het GLB zullen genereren, en overschat de mogelijkheden voor vereenvoudiging;
- De effectbeoordeling evalueert verschillende beleidsopties, maar de voorstellen vormen een "mix" van deze opties, die niet is onderzocht in de effectbeoordeling;
- Er werd een beschrijving gevraagd van het effect van de voorgestelde maatregelen op de individuele lidstaten, met name wat betreft het effect van de verlaging van de betalingen (plafonnering).

Geen enkele delegatie verzocht om een ingrijpende wijziging van de effectbeoordeling, of om de opneming van nieuwe elementen.

onderwerp en toepassingsgebied, toepasselijke bepalingen en definities (titel I)

- Er werd om verduidelijking verzocht van de definities die de lidstaten in hun strategische GLB-plannen moeten opnemen (art. 4), onder meer de definities van "bouwland", "blijvend grasland", "subsidiabele hectare" en "jonge landbouwers" (met name wat betreft de voorgestelde maximumleeftijd en de opleidingsvereisten);
- Er werden vragen gesteld over de redenering achter bepaalde definities, de speelruimte om die aan te passen aan de behoeften van de lidstaten en de mogelijkheid om extra definities, zoals van "bos" en "coöperaties", toe te voegen;

- De voorgestelde definities, in het bijzonder die van "echte landbouwers", zouden tot aanzienlijke administratieve lasten kunnen leiden; daarom heeft een facultatieve toepassing van deze definitie de voorkeur;
- Er is behoefte aan verduidelijking van artikel 2, lid 2, dat gaat over de toepasselijkheid van de regels van de verordening gemeenschappelijke bepalingen (GB-verordening), en, aangezien het GLB geen deel meer zal uitmaken van de partnerschapsovereenkomst, de wisselwerking tussen het toekomstige GLB en de structuurfondsen;

doelstellingen en indicatoren (titel II en bijlage I)

- Er werd bezorgdheid geuit over het grote aantal specifieke doelstellingen in artikel 6. De formulering van enkele daarvan werd als te vaag aangemerkt, en er was sprake van overlapping. Er werd verzocht om toevoeging van een doelstelling inzake bosbouw;
- Indicatoren moeten eenvoudig, verifieerbaar, robuust en evenredig zijn. De voorgestelde indicatoren moeten in aanzienlijke mate worden vereenvoudigd, en die vereenvoudiging moet verder gaan dan een verlaging van hun aantal. De Commissie moet aangeven hoe de indicatoren dienen te worden gemeten. De toevoeging, tijdens de programmeringsperiode, van nieuwe indicatoren door middel van gedelegeerde handelingen moet worden vermeden. De contextindicatoren moeten worden verstrekt voordat het programmeringsproces begint. De vaststelling ervan in een uitvoeringshandeling nadat de verordening is vastgesteld, lijkt te laat en zou de rechtszekerheid kunnen ondermijnen;
- Er werd met enige bezorgdheid gevraagd hoe met het effect van andere beleidsgebieden dan het GLB rekening zou kunnen worden gehouden bij de monitoring van de output en resultaten;
- De indicatoren van bijlage I riepen veel vragen op, met name met betrekking tot de moeilijkheid om de vereiste informatie te verzamelen;
- De relatie tussen interventies, doelstellingen en indicatoren moet worden verduidelijkt;

selectie van interventies en algemene beginselen (titel III, hoofdstuk I, afdeling 1, artikelen 8 en 9)

- Met betrekking tot de artikelen 8 en 9 werden er vragen gesteld over het al dan niet uitputtende karakter van de voorgestelde lijst van interventietypes, de "beginselen van het recht van de Unie" en het door de lidstaten vast te stellen "rechtskader";

conditionaliteit en bedrijfsadviesdiensten voor de landbouw (titel III, hoofdstuk I, afdelingen 2 en 3 en bijlage III)

- De voorgestelde conditionaliteit (art. 11 en 12 en bijlage III) zou onevenredige bijkomende administratieve lasten genereren, de speelruimte van de lidstaten om landbouwers met het oog op betere klimaat- en milieugerelateerde resultaten prikkels te geven, beperken, de landbouwinkomens onder druk zetten en voorbijgaan aan de verschillende klimatologische en natuurlijke omstandigheden in de lidstaten;
- Het aantal conditionaliteitsvereisten en normen is te hoog en sommige ervan zijn moeilijk te monitoren. Bepaalde individuele eisen (bijlage III), en met name de bijkomende die betrekking hebben op een goede landbouw- en milieuconditie (GLMC's), werpen aanzienlijke moeilijkheden op. Het betreft bijvoorbeeld GLMC 1 ("Instandhouding van blijvend grasland op basis van een verhouding blijvend grasland ten opzichte van het landbouwareaal"), GLMC 7 ("Geen kale grond in de meest gevoelige periode(n)") en GLMC 8 ("Gewasrotatie"). Met name de "nieuwe elementen" die in het kader van de aangescherpte conditionaliteit⁸ worden voorgesteld, moeten derhalve worden geschrapt of facultatief worden gemaakt binnen de ecoregelingen (pijler I) of de agromilieumaatregelen (pijler II);
- Er werden veel vragen gesteld over de nieuwe norm GLMC 5 ("Gebruik van het landbouwbedrijfsduurzaamheidsinstrument voor nutriënten"). Die norm zou in het bijzonder geen negatief effect mogen hebben op de bestaande vrijwillige systemen. Er werd om facultatieve toepassing of schrapping van deze GLMC verzocht;

⁸ RBE's, de kaderrichtlijn water, de richtlijn inzake een duurzaam gebruik van pesticiden en de diergezondheidswetgeving; GLMC's "Passende bescherming van wetlands en veengebieden" en "Gebruik van het landbouwbedrijfsduurzaamheidsinstrument voor nutriënten".

- Evenwicht tussen de aangescherpte conditionaliteitseisen en passende beloning voor landbouwers werd van belang geacht;
- Ter wille van de vereenvoudiging werd voor kleine landbouwers om een vrijstelling van de conditionaliteitseisen verzocht, overeenkomstig de beginselen die thans gelden voor vergroening;
- Alle conditionaliteitseisen horen thuis in de basishandeling, en niet in een gedelegeerde handeling;
- Hoewel de voorgestelde "bedrijfsadviesdiensten voor de landbouw" een positieve impact op duurzame landbouw hebben, is er twijfel met betrekking tot *i)* het verplichte karakter ervan; *ii)* de brede reikwijdte ervan; *iii)* het verband ervan met de Europese kennis- en innovatiesystemen voor de landbouw (AKIS) en met financiering voor plattelandontwikkeling; lidstaten die reeds bedrijfsadviesdiensten voor de landbouw hebben opgezet, mogen niet verplicht worden om een nieuwe dienst op te richten;
- Het aantal bevoegdheidsdelegaties aan de Commissie om gedelegeerde of uitvoeringshandelingen vast te stellen, lijkt overdreven en kan de rechtszekerheid in het gedrang brengen;

strategisch GLB-plan (titel V)

- De voorgestelde regels voor de vaststelling en wijziging van het strategisch plan zijn veel te gedetailleerd. Er werd om minder regels en meer flexibiliteit voor de lidstaten verzocht;
- De voorgestelde uiterste termijn (1 januari 2020) waarbinnen de lidstaten hun ontwerpen van strategische plannen bij de Commissie moeten indienen, is te ambitieus. Een overgangperiode is dan ook noodzakelijk om de continuïteit van het beleid in zijn geheel te verzekeren en met name een onderbreking van de rechtstreekse betalingen te voorkomen;
- De periode van acht maanden voor de goedkeuring van de strategische plannen is te lang, en het "stop-the-clock"-mechanisme is niet geschikt;

- Strategische GLB-plannen dienen reeds op de dag van de indiening ervan bij de Commissie rechtsgevolgen te hebben, in plaats van op de dag van de goedkeuring ervan door de Commissie;
- Artikel 106, lid 5, moet worden verduidelijkt wat de mogelijke gedeeltelijke goedkeuring van de strategische plannen en het effect ervan in de praktijk betreft;
- Het moet de lidstaten worden toegestaan hun strategische plannen meer dan eenmaal per jaar te wijzigen;
- De gedetailleerdheid waarmee de lidstaten voor de goedkeuring van hun strategische GLB-plannen verslag dienen uit te brengen aan de Commissie (art. 95), is te groot; dat geldt ook voor de bijlagen bij die plannen (art. 103). Er moet lering worden getrokken uit de plattelandsontwikkelingsprogramma's voor de periode 2014-2020, en de complexiteit van de strategische plannen moet aanzienlijk naar beneden;
- De voorgestelde regels voor de vaststelling van het strategisch plan, zoals een behoeftebeoordeling met de verplichting om *alle* specifieke doelstellingen te vermelden, zouden een aanzienlijke werklast voor de nationale overheden genereren;
- De jaarlijkse prestatie-evaluatie, met name met betrekking tot de jaarlijkse mijlpalen, zou de complexiteit vergroten en de flexibiliteit van de lidstaten belemmeren; dat geldt met name voor interventies in het kader van de tweede pijler, waarbij een meerjarenbenadering wordt gehanteerd;
- Er werd om verdere verduidelijking verzocht van de voorgestelde verplichting voor de lidstaten om zich in te zetten voor het leveren van een "*grotere algehele bijdrage tot de verwezenlijking van de specifieke milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen*" (art. 92, lid 1);
- Het zou voor de lidstaten bijzonder nuttig zijn om te weten welke criteria voor de goedkeuring van de strategische plannen worden gehanteerd, en om een voorbeeld van een strategisch plan te zien;

- De lidstaten moet bij de opstelling van strategische plannen flexibiliteit worden geboden om rekening te houden met hun territoriale organisatie, bijvoorbeeld door regionale beoordelingen van de behoeften/SWOT-analyses of regionale strategische plannen toe te staan; ook de relatie tussen regionale elementen en het nationaal strategisch plan moet worden verduidelijkt;
- In plaats van de informatie van de lidstaten over de controlesystemen en sancties bij de goedkeuring van hun strategische plannen buiten beschouwing te laten, zou deze informatie los van het strategisch plan moeten worden goedgekeurd of zouden de lidstaten exclusieve bevoegdheid voor de controlesystemen en sancties moeten krijgen;
- Ter wille van de planningszekerheid en rechtszekerheid dient de toekenning van omvangrijke gedelegeerde/uitvoeringsbevoegdheden aan de Commissie te worden vermeden;

coördinatie en governance (titel VI)

- De voorgestelde regels inzake governance en coördinatie zijn veel te gedetailleerd, en de lidstaten moet meer flexibiliteit worden geboden;
- De lidstaten moet worden toegestaan om meerdere regionale beheersautoriteiten te hebben, in plaats van één voor het hele land; intermediaire instanties zouden niet voldoende zijn;
- De redenering achter de voorgestelde taakverdeling tussen het betaalorgaan en de beheersautoriteit, in het bijzonder bij de opstelling van het jaarlijks prestatieverslag, is niet duidelijk;
- Er werd bezwaar gemaakt tegen de oprichting van het monitoringcomité vóór de indiening van het strategisch plan, aangezien het beginsel van partnerschap hoe dan ook zou worden toegepast in het programmeringsproces;
- Er werden vragen gesteld over de reikwijdte van en de redenering achter de verplichting van het monitoringcomité om "*de capaciteitsopbouw voor overheidsinstanties en begunstigden*" te onderzoeken (art. 111, lid 3, punt f));

- De lidstaten moeten de mogelijkheid hebben om meer dan één monitoringcomité op te zetten;
- Technische bijstand dient niet alleen uit het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (Elfpo) - financiering van maatregelen van pijler II - te worden gefinancierd, maar ook uit het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) - ondersteuning van maatregelen van pijler I;
- De voorgestelde scheiding van de werkzaamheden van de nationale en de Europese GLB-netwerken alsmede de koppeling tussen deze netwerken en de AKIS behoeft verduidelijking;

binnenlandse steun in het kader van de WTO

- Het is belangrijk dat de WTO-landbouwovereenkomst in acht wordt genomen in het kader van de goedkeuring van de strategische GLB-plannen;
- Verduidelijking werd gevraagd omtrent de gevolgen van aanmelding van gekoppelde inkomenssteun als "gele-doosmaatregel" in plaats van als "blauwe-doosmaatregel", alsmede omtrent het risico van sancties in geval van onjuiste aanmelding;

interventietyperen in de vorm van rechtstreekse betalingen

- De voorgestelde verlaging van betalingen (art. 15) kan een belemmering vormen voor de economische vooruitzichten van bepaalde landbouwbedrijven, met name landbouwbedrijven die deelnemen aan klimaat- en milieuregelingen en landbouwbedrijven die door jonge boeren worden geleid. Dit voorstel kan leiden tot het opsplitsen van landbouwbedrijven en tot aanzienlijke administratieve lasten, met name ten gevolge van de aftrek van arbeidskosten; Verlaging van de betalingen, in welke vorm dan ook, zou daarom vrijwillig moeten blijven voor de lidstaten, en dat moet ook gelden voor de aftrek van arbeidskosten.
- De aftrekbaarheid van arbeidskosten kan leiden tot buitensporige administratieve lasten voor nationale overheidsdiensten. Vragen werden in het bijzonder gesteld over het soort lonen dat kan worden afgetrokken (feitelijke, standaard- of gemiddelde lonen) en over welke lonen voor aftrek in aanmerking komen (bijvoorbeeld die van onderaannemers, van seizoenarbeiders of van reguliere werknemers). Het verzamelen van gegevens over gemiddelde lonen kan een flinke uitdaging vormen voor de nationale bureaus voor de statistiek in de diverse lidstaten;

- Indien betalingen uit hoofde van de ecoregelingen en inkomenssteun voor jonge landbouwers ook onder de verlaging van rechtstreekse betalingen vallen, zou dit het vermogen van het GLB om de milieuambities op een hoger niveau te tillen en om generatievernieuwing te bevorderen, in gevaar brengen. De verlaging van betalingen moet daarom beperkt blijven tot de basisinkomenssteun voor duurzaamheid;
- Er is behoefte aan verduidelijking van de bepalingen voor het gebruik van de opbrengst van de verlaging van betalingen, met name wat betreft de pijler waaronder zij kan worden besteed;
- De lidstaten moet meer flexibiliteit worden geboden inzake de minimumvereisten voor het ontvangen van ontkoppelde rechtstreekse betalingen (art. 16), bijvoorbeeld ten aanzien van de vraag of de minimumdrempel een forfaitair bedrag moet zijn of gebaseerd moet zijn op areaal;
- De mogelijkheid die in artikel 19 wordt geboden aan lidstaten die momenteel de basisbetalingsregeling toepassen, om deze regeling niet langer toe te passen, vormt een belangrijke vereenvoudiging. De details van deze mogelijkheid moeten evenwel nader bestudeerd worden: bijvoorbeeld de noodzaak van een overgangperiode, verschillende betalingen voor blijvend grasland en andere arealen, of de koppeling aan een limiet op het aantal subsidiabele hectaren;
- De in artikel 20 voorgestelde regels voor de convergentie van betalingsrechten tussen landbouwers in een en dezelfde lidstaat moeten eenvoudiger worden. Vragen werden gesteld over, bijvoorbeeld, de toegang van nieuwe sectoren of nieuwe landbouwers tot het systeem. Het zou voor de verdere bestudering nuttig zijn te beschikken over voorbeelden van de wijze waarop het Commissievoorstel in de praktijk uitpakt;
- De lidstaten moet meer flexibiliteit worden geboden bij het vaststellen en het gebruik van hun reserves van betalingsrechten (art. 22);
- Hoewel het handhaven van een vrijwillige regeling voor kleine landbouwers een stap in de goede richting is, is er nog ruimte om deze regeling eenvoudiger te maken, met name de bepalingen inzake conditionaliteit en echte landbouwers. Verdere besprekingen zijn met name nodig over de mogelijkheid om vrijstellingen van conditionaliteit vast te stellen voor kleine landbouwers.

- Aanvullende herverdelende inkomenssteun moet ofwel vrijwillig zijn, ofwel moet lidstaten de vrijheid worden gegeven te kiezen tussen een verlaging van betalingen en aanvullende herverdelende inkomenssteun. Verder beraad is nodig over de vraag of er een maximumaantal hectaren moet worden vastgesteld waarop aanvullende betaling van toepassing is, over de mogelijkheid dit te doen voor bepaalde typen landbouwbedrijven, en over financieringsbronnen;
- Aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers is een belangrijk instrument dat mede kan zorgen voor generatievernieuwing en florerende plattelandsgebieden. Nadere bestudering is echter geboden met betrekking tot een aantal specifieke aspecten, zoals het onderlinge verband tussen pijler-I- en pijler-II-maatregelen voor jonge landbouwers, de flexibiliteit voor lidstaten om de regels aan te passen aan hun behoeften bijvoorbeeld inzake de definitie van jonge landbouwers, inclusief de kwalificaties waaraan zij moeten voldoen, de steunperiode, het bestreken areaal, en de mogelijkheid tot regionalisering van de betaling;
- De voorgestelde ecoregelingen moeten vrijwillig zijn voor de lidstaten opdat zij meer flexibiliteit hebben om milieumaatregelen af te stemmen op hun behoeften. Vragen werden onder meer gesteld over de mogelijkheid voor de lidstaten om meerdere ecoregelingen te hanteren, de vraag wat er gebeurt met ongebruikte middelen van de ecoregelingen, de scheidingslijn tussen de regelingen en de agromilieumaatregelen in het kader van de tweede pijler, en de mogelijkheid om forfaitaire betalingen toe te kennen in plaats van areaalgerelateerde betalingen. De Commissie zou er goed aan doen met concrete voorbeelden van ecoregelingen te komen teneinde volledige helderheid te krijgen over het verschil met tweede-pijlermaatregelen;
- Over de in de artikelen 29 tot en met 32 genoemde gekoppelde inkomenssteun lopen de meningen uiteen, met name over de voorgestelde limiet (sommige delegaties pleitten ervoor om ten minste het huidige maximum van 13 % + 2 % te handhaven, terwijl andere zich daartegen verzetten en een geleidelijke afschaffing van de regeling bepleitten om concurrentievervalsing te voorkomen), de bestreken sectoren (sommige lidstaten vroegen om meer flexibiliteit, terwijl andere voor een restrictievere benadering pleitten), en de daaraan verbonden voorwaarden, met name de moeilijkheden in de betrokken sectoren waarvoor gekoppelde inkomenssteun is ontworpen.

- De delegatie van bevoegdheden aan de Commissie moet beperkt blijven tot wat strikt noodzakelijk is om voor rechtszekerheid te zorgen en vertragingen te voorkomen. Met name moeten alle bepalingen inzake ecoregelingen en de reserves voor betalingsrechten in de basishandeling worden vastgelegd;

sectorale interventietypes

- Het opnemen van sectorale interventietypes in de strategische GLB-plannen brengt belangrijke problemen met zich mee waarvoor een oplossing moet worden gevonden. Dit betreft in het bijzonder de hogere administratieve lasten voor de lidstaten, en de overgang van de huidige meerjarige sectorale programma's met verschillende einddata naar de nieuwe regeling, waarbij moet worden voorkomen dat deze twee elkaar overlappen. Er moet een soepele overgang komen van de huidige naar de nieuwe steunmaatregelen, en bestaande programma's moeten kunnen doorlopen tot aan het einde van hun looptijd;
- Flexibiliteit en subsidiariteit moeten worden gewaarborgd, in overeenstemming met de algemene filosofie achter het toekomstige GLB. In het licht hiervan mag geen enkele sector worden uitgesloten van de lijst van "andere sectoren" in artikel 39. Ook het verplichte karakter van bepaalde sectorale interventietypes als bedoeld in artikel 40 moet opnieuw bezien worden. De reeks interventies die in artikel 60 worden genoemd, moet worden uitgebreid om tegemoet te komen aan de behoeften van de veeteeltsectoren;
- De delegatie van bevoegdheden aan de Commissie (ART. 41) moet duidelijk worden afgebakend teneinde rechtszekerheid en gelijke concurrentievoorwaarden te waarborgen. De in artikel 41, punt a, genoemde bevoegdheidsdelegatie moet duidelijker afgebakend worden; de huidige bevoegdheidsomschrijving is uitermate ruim en vaag;

- Wat de sector groenten en fruit betreft, moet het zwaartepunt van de in artikel 43 genoemde interventies ook liggen op optimalisering van de productie en verbetering van het concurrentievermogen. In de huidige formulering gaat namelijk te veel aandacht uit naar milieubescherming en matiging van en aanpassing aan klimaatverandering. Dit moet ook weerspiegeld worden in een herziening van het minimumpercentage aan uitgaven voor milieu en klimaat in de operationele programma's. Ook moet ervoor gezorgd worden dat alle producentenorganisaties, ongeacht hun omvang, hun doelstellingen kunnen verwezenlijken, zoals het concentreren van het aanbod en het aanpassen van de productie aan de vraag. Een minimumpercentage van 5 % aan uitgaven in de operationele programma's bestemmen voor onderzoek en ontwikkeling zou moeilijk uitvoerbaar kunnen zijn voor kleine producentenorganisaties. Daarom moet dit percentage worden herzien, dan wel facultatief worden gesteld. Behalve producentenorganisaties en verenigingen van producentenorganisaties moeten ook samenwerkende brancheorganisaties in aanmerking komen voor steun van de Unie. De meningen lopen uiteen over de in artikel 46, lid 2, genoemde financiële steun van de Unie, met name over het passende niveau ervan en over de mogelijkheid om de steun afhankelijk te maken van de gekozen interventies;
- De lijst van interventietypes voor de bijenteelt moet worden uitgebreid met maatregelen zoals markttoezicht, milieu- en klimaatactie, en biodiversiteit. Bij de toepassing van het nieuwe uitvoeringsmodel op de bijenteeltsector moet terdege rekening worden gehouden met de specifieke kenmerken van de sector, waaronder het grote aantal bijhouders dat bijen als vrijetijdsbesteding teelt, en de problemen bij het plannen van de honingproductie;
- Wat de wijnsector betreft, moet de in artikel 54, lid 4, voorgestelde verplichting voor de lidstaten om in hun strategische GLB-plannen een minimumpercentage aan uitgaven vast te stellen voor milieubescherming en klimaatactie verder worden verduidelijkt, waarbij de specifieke kenmerken van de sector in acht moeten worden genomen;
- De administratieve lasten van de Unieregelgeving voor de hopsector moeten in verhouding staan tot de omvang van de sector. Zij moeten het de hopsector mogelijk maken de problemen aan te pakken waarmee deze wordt geconfronteerd, bijvoorbeeld door de lijst van interventietypes uit te breiden tot het telen van nieuwe rassen.

- Behalve producentenorganisaties en verenigingen van producentenorganisaties moet het ook samenwerkende brancheorganisaties toegestaan worden interventies uit te voeren in de sector olijfolie en tafelolijven;
- Het verstrekken van EU-steun aan "andere sectoren" kan hen helpen om zich te organiseren en hun veerkracht te verbeteren. Wel moeten de interventietypes worden aangepast om beter aan te sluiten op de behoeften van de veehouderijsectoren, terwijl dubbele financiering uit andere EU-financieringsbronnen moet worden vermeden. Het recht interventies in "andere sectoren" uit te voeren moet niet worden beperkt tot erkende producentenorganisaties en verenigingen van producentenorganisaties, maar ook aan andere groepen worden toegekend, zoals producentenorganisaties zonder overdracht van eigendom, producentengroeperingen, coöperaties en samenwerkende brancheorganisaties. Er moet voor gewaakt worden dat interventies de markt of de prijsvorming niet verstoren.

interventietypes voor plattelandsontwikkeling

- De vereenvoudiging van de bepalingen inzake interventies voor plattelandsontwikkeling en de grotere flexibiliteit voor lidstaten bij het ontwerpen van hun interventies werden over het algemeen positief ontvangen. De grotere flexibiliteit moet echter ook tot uiting komen in het ontwerp van de strategische GLB-plannen, zonder dat deze worden overladen. Buitensporige lasten voor overheden moeten worden vermeden.
- Het beginsel volgens hetwelk begunstigden moeten worden vergoed voor gemaakte kosten en gederfde inkomsten die uit de in artikel 65 bedoelde milieu-, klimaat- en andere beheersverbintenissen voortvloeien, werd over het algemeen positief onthaald. Met dien verstande dat ook partiële vergoedingen moeten worden toegestaan. Begunstigden die voor zichzelf ambitieuzere doelstellingen vooropstellen, moeten worden beloond met stimuli die verder gaan dan vergoeding zonder meer. Er moet meer duidelijkheid worden gecreëerd over de mate waarin de lidstaten de transactiekosten bedoeld in lid 6, de "collectieve regelingen" bedoeld in lid 7 en de samenhang tussen de milieu- en klimaatverbintenissen (pijler II) en de ecoregelingen (pijler I) zouden kunnen dekken. Er werden met name bedenkingen geformuleerd bij het feit dat het begrip "echte landbouwer" van toepassing is op ecoregelingen, maar op klimaat- en andere beheersverbintenissen. Milieu-, klimaat- en andere beheersverbintenissen moeten worden toegestaan voor een kortere periode dan vijf tot zeven jaar;

- Met name op het gebied van diergezondheid lijkt het aangewezen jaarlijkse vastleggingen toe te staan. De voorwaarden waaronder de in artikel 65, lid 8, bedoelde periode kan worden ingekort, moeten duidelijk worden omschreven. De lidstaten moet de mogelijkheid worden geboden betalingen vast te stellen, niet alleen per hectare, maar ook op andere grondslagen, zoals per grootvee-eenheid. De delegaties formuleerden bedenkingen bij het ontbreken van maximale steunintensiteiten voor areaalgebonden Elfpo-interventies;
- Voor arealen met natuurlijke of andere areaalspecifieke beperkingen moet in artikel 66 worden verduidelijkt of het mogelijk zal zijn in degressieve betalingen te voorzien. Voor arealen die getroffen worden door nadelen als gevolg van bepaalde verplichte voorschriften in artikel 67, lid 2, moet nauwkeurig worden bepaald in hoeverre bosbezitters in aanmerking komen;
- Ook het verband tussen de verschillende niet-areaalgebonden Elfpo-interventies en de lokale ontwikkelingsstrategieën moet worden verduidelijkt: zo werd bijvoorbeeld de vraag gesteld of investeringen in grote infrastructuur feitelijk deel kunnen uitmaken van dergelijke strategieën. Voorts is de definitie van de lokale ontwikkelingsstrategieën onduidelijk, met name wat betreft de vraag of deze verder gaan dan de vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling (LEADER);
- Met betrekking tot de in artikel 68 genoemde niet-subsidiabele investeringen stonden enkele delegaties sceptisch tegenover het feit dat bepaalde investeringen in irrigatie en grote infrastructuur niet in aanmerking komen. Bijgevolg moet verder worden nagedacht over deze kwestie, onder meer over het maximale steunbedrag (waarover de meningen uiteenliepen) en over specifieke voorschriften, zoals het bosbeheerplan ter ondersteuning van de bosbouwsector;
- Het toepassingsgebied van de voorgestelde steun voor de vestiging van jonge landbouwers en het opstarten van plattelandsbedrijven in artikel 69 moet worden verduidelijkt. Om de bepaling maximaal effect te doen sorteren, moet een restrictieve aanpak (bijvoorbeeld een beperking tot jonge landbouwers in de zin van artikel 4, lid 1, en tot het opstarten van niet-landbouwactiviteiten in het kader van LEADER) worden vermeden. Er dient ook verder te worden nagedacht over een maximaal steunbedrag en financiële regelingen;

- De steun voor risicobeheersinstrumenten in artikel 70 moet facultatief blijven voor de lidstaten. Het is ook belangrijk dat de lidstaten enige bewegingsvrijheid wordt gegeven voor de definitie van de minimale omvang van de verliezen waarvoor steun moet worden verleend;
- De subsidiabiliteit van het stimuleren van kwaliteitsregelingen binnen het toepassingsgebied van de interventies voor samenwerking in artikel 71 moet worden verduidelijkt. De duur van samenwerkingsprojecten en het voorschrift dat deze ten minste twee entiteiten moeten betreffen, moet worden herzien om deze verenigbaar te maken met de LEADER-aanpak.
- Er werden vraagtekens geplaatst bij de maximale steunintensiteit van 75 % die is voorgesteld voor maatregelen inzake kennisuitwisseling en informatie in artikel 72, omdat deze voor de landbouwers misschien geen voldoende stimulans is om aan dergelijke regelingen deel te nemen. In dat verband lijkt volledige dekking van de subsidiabele kosten geschikter te zijn;
- De in artikel 73 opgenomen verplichting voor de lidstaten om de selectiecriteria vast te stellen voor bepaalde soorten interventies, evenals de mogelijke afwijkingen daarop, werden op scepsis onthaald. De mogelijkheid reeds gestarte projecten te selecteren (selectie die los van de financiering zou plaatsvinden) stuitte op bezwaren. Er moet rekening worden gehouden met de laatste ontwikkeling in de context van de Omnibus-onderhandelingen om onnodige administratieve lasten te voorkomen. Er is meer duidelijkheid nodig omtrent de specifieke interventies waarvoor selectiecriteria moeten worden vastgesteld, omdat er in de voorgestelde formulering twijfel blijft bestaan over de mogelijke opneming van bepaalde interventies (bijvoorbeeld adviesdiensten). Er werden kritische bedenkingen gemaakt bij de voorgestelde uitzonderingsgevallen waarin de selectiecriteria niet zouden worden toegepast (bijvoorbeeld financiële instrumenten). Er is meer informatie nodig over de procedure die voor het selectieproces wordt gevolgd wanneer financiële instrumenten worden gecombineerd met subsidies;
- Het voorstel om een deel van het Elfpo via InvestEU uit te voeren, moet facultatief blijven voor de lidstaten. De tekst in de verordening die over vereenvoudigde kostenopties handelt, moet duidelijker worden geformuleerd;

- De toekenning van gedelegeerde of uitvoeringsbevoegdheden aan de Commissie moet worden beperkt en in dat verband moeten duidelijke grenzen worden gesteld. Teneinde rechtsonzekerheid te voorkomen, moeten alle toepasselijke voorschriften in de basishandeling worden opgenomen. Om vroegtijdige planning mogelijk te maken, moeten de voorschriften voor de uitvoering van de strategische GLB-plannen tijdig worden verstrekt;

Financiële bepalingen

- Vertraging bij de goedkeuring van het strategisch GLB-plan mag niet leiden tot uitstel van de subsidiabiliteit van de uitgaven voor een bijdrage uit het ELGF en het Elfpo. De uitgaven moeten derhalve voor subsidies in aanmerking komen ofwel op de dag dat het strategisch GLB-plan bij de Commissie wordt ingediend ofwel (indien dit vroeger valt) op 1 januari 2021;
- Er waren bedenkingen bij het voorstel in artikel 85, lid 1, om één enkele Elfpo-bijdrage voor alle steunmaatregelen in te voeren. Voor overgangsregio's moeten ook specifieke maximale Elfpo-bijdragen worden vastgesteld;
- Gebieden met natuurlijke beperkingen moeten onder art 86, lid 2, vallen, net zoals onder artikel 87, lid 2, punt d), voor de beoordeling van de GLB-begrotingsbijdrage aan de doelstellingen inzake klimaatverandering. Verder moet er worden onderzocht of andere steunmaatregelen, zoals bijvoorbeeld sectorale steunmaatregelen en LEADER ook onder artikel 87, lid 2, punt d) moeten worden gerekend. Er werd gevraagd de specifieke wegingen te herzien; meer bepaald de percentages voor basisinkomenssteun voor duurzaamheid en aanvullende inkomenssteun werden te laag geacht;
- Er zou opnieuw moeten worden bekeken of de limiet van 4% van het Elfpo die voor technische bijstand kan worden gebruikt, wel genoeg is om aan de noden te voldoen. Er dient verder ook te worden nagedacht over de financiering van technische bijstand aangezien een deel van de activiteiten die erdoor worden gedekt, binnen het toepassingsgebied van pijler I vallen. Verder moeten in artikel 86, lid 3, sommige aspecten worden verduidelijkt over hoe technische bijstand, waaronder terugbetalingen, moet worden uitgevoerd;

- Er is ook opheldering nodig in artikel 86, lid 4 betreffende steunmaatregelen voor jonge landbouwers en meer bepaald over hoe ELGF en Elfpo zullen samenwerken, aangezien onder beide fondsen steun kan worden verleend;
- Betreffende artikel 86, lid 5, werden gelijkaardige standpunten geformuleerd als betreffende artikel 29-32 (zie boven onder "Interventietypes in de vorm van rechtstreekse betalingen");
- Er waren veel vragen over het vastleggen van indicatieve financiële toewijzingen op basis van de geplande eenheidsbedragen in artikel 88, meer bepaald over hoe onder- en overbestedingen van geplande steunmaatregelen aan te pakken, de mogelijkheid om niet-bestede bedragen tussen verschillende interventies over te dragen en hoe eenheidsbedragen vast te stellen voor niet-areaalgebonden interventies. Verder is er ook meer duidelijkheid nodig over de variatie van het eenheidsbedrag in artikel 89;
- Met betrekking tot de flexibiliteit tussen de twee pijlers in artikel 90 bestaat de wens om de lidstaten in staat te stellen hun besluit tijdens de programmeringsperiode meer dan één keer te herzien;

monitoring, verslaglegging en evaluatie

- De voorgestelde bepalingen inzake het prestatiekader in artikel 115 moeten worden verduidelijkt, meer bepaald de vraag of het deel zal uitmaken van de strategische GLB-plannen of dat het in een afzonderlijk document moet worden gegoten; hoe deze bepalingen zich verhouden tot de bepalingen van de voorgestelde verordening inzake de financiering, het beheer en de monitoring van het GLB; wat het verband is met de jaarlijkse prestatie-evaluatie en de jaarlijkse prestatiegoedkeuring; welke indicatoren en mechanismen het omvat voor het belonen van goede en het aanpakken van slechte prestaties; en waarom het marktmaatregelen en andere steunmaatregelen waarin Verordening (EU) nr. 1308/2013 voorziet, moet bestrijken. Jaarlijkse mijlpalen zouden belastend zijn, kunnen een vereenvoudiging in de weg staan, zouden lidstaten ertoe kunnen aanzetten hun doelstellingen naar beneden bij te stellen en zouden ongepast zijn voor interventies voor plattelandontwikkeling gezien het meerjarige karakter van heel wat interventies in pijler II;

- Alle toepasselijke indicatoren moeten in de basishandeling worden beschreven om op het niveau van de lidstaten al vroeg te kunnen plannen. Meer bepaald moeten context- en resultaatindicatoren vanaf het begin gekend zijn en moet de Commissie voor alle indicatoren de nodige richtsnoeren verschaffen;
- De voorgestelde uiterste termijn van 15 februari voor het indienen van de jaarlijkse prestatieverslagen bij de Commissie zoals bepaald in artikel 121, stelt een groot probleem. Door, net zoals voor de huidige programma's voor plattelandsontwikkeling, een voorbereidingstermijn van zes maanden aan te houden, zouden de lidstaten de gegevens op betrouwbare wijze kunnen verwerken. De Commissie de mogelijkheid verschaffen om aan de lidstaten te vragen bij een afwijking van meer dan 25% van een geplande mijlpaal een actieplan voor te leggen, zou voor besturen te veeleisend zijn. Er moet een hogere drempel worden ingevoerd, ook al in het licht van de moeilijkheid om voor een periode van zeven jaar nauwkeurig omschreven doelstellingen vast te leggen;
- Er is meer duidelijkheid nodig met betrekking tot de jaarlijkse evaluatievergadering die door de lidstaten moet worden georganiseerd (art. 122), met name gelet op de verwachte deelnemers en de daaraan verbonden kosten;
- Aangezien hij geen echte bonus met bijkomende financiering is, maar eerder een reserve/sanctie lijkt te zijn, rees er twijfel over de aard van de voorgestelde prestatiebonus (art. 123-124), en over zijn vermogen om bij te dragen tot ambitieuzere milieu/klimaatdoelstellingen. Er is ook meer duidelijkheid nodig over de berekeningsmethode;
- Er werden twijfels geuit over de noodzaak en de reikwijdte van de voorgestelde **evaluatie** vooraf van strategische plannen voor het GLB (art. 125) waarbij vergelijkingen werden gemaakt met de Europese structuur- en investeringsfondsen, waarvoor in de toekomst geen evaluatie vooraf vereist zal zijn. De lijst met elementen die door de evaluatie vooraf worden gedekt, moet aanzienlijk worden vereenvoudigd en de Commissie moet hiervoor de nodige richtsnoeren verschaffen, meer bepaald betreffende elementen die moeilijk kunnen worden gemeten zoals de "toereikendheid van de personele middelen" en de "administratieve capaciteit";

- Bepaalde concepten die in de verordening worden voorgesteld, moeten in de basis-handeling worden verduidelijkt en beter worden gedefinieerd. Dit betreft bijvoorbeeld "potentieel voor ontwikkeling" in het kader van artikel 125, lid 3, en "functioneel onafhankelijke deskundigen" in artikel 126, lid 2. Er is ook meer duidelijkheid nodig met betrekking tot de verantwoordelijkheden van de lidstaten, deskundigen en beheersautoriteiten in de lopende evaluatie en de evaluatie achteraf, en betreffende de noodzaak om alle evaluaties bekend te maken;
- De voorgestelde uiterste termijn voor de prestatiebeoordeling door de Commissie (31 december 2023) kan in het licht van de n+2 regel inzake vrijmakingen ook voor problemen zorgen. Er werd meer informatie gevraagd over de indicatoren die door de Commissie zullen worden gebruikt, zoals aangegeven in bijlage XII;
- Uitvoeringsbevoegdheden voor de Commissie (zowel voor het vaststellen van de elementen van het prestatiekader als voor de regels betreffende de prestatiebeoordeling) moeten worden beperkt en alle belangrijke informatie moet in de basishandeling worden opgenomen;

Bepalingen inzake concurrentie

- Er is behoefte aan een verduidelijking van de "vormen van samenwerking" waarnaar wordt verwezen door de regels voor ondernemingen in artikel 130, in het bijzonder met betrekking tot de toepasselijkheid op samenwerkende brancheorganisaties, en er moet een duidelijke scheidingslijn komen met steunmaatregelen in de strategische plannen voor het GLB;
- Onderzocht moet worden of de "éénloketaanpak" kan worden aangevuld met *één enkele* goedkeuring door de Commissie voor alle maatregelen, waaronder maatregelen die los staan van landbouwproducten of -productie, toe te laten, samen met de goedkeuring van het strategisch GLB-plan. Voorts zou bij het voorleggen van het strategisch GLB-plan een *automatische* kennisgeving van maatregelen die niet onder artikel 42 VWEU vallen, de administratieve last danig verminderen;

- Een aantal verduidelijkingen zijn nodig met betrekking tot de nieuwe vrijstelling van de voorschriften inzake staatssteun voor nationale begrotingsmaatregelen in artikel 133 en betreffende steun voor werkkapitaal verstrekt via een financieel instrument in artikel 131, lid 3, wat in strijd lijkt met de vrijstelling van de voorschriften inzake staatssteun voor plattelandontwikkeling;

algemene en slotbepalingen

- Het informatiesysteem dat door de Commissie wordt opgezet op grond van artikel 136 moet zo snel mogelijk ter beschikking worden gesteld om een vlotte aanpassing op nationaal niveau en rechtstreekse communicatie met de systemen van de betaalorganen te verzekeren;
- Net zoals in andere titels van de verordening is het belangrijk om de gedelegeerde bevoegdheden voor de Commissie te omschrijven tot wat absoluut noodzakelijk is en hun toepassingsgebied duidelijk af te bakenen;
- Bij de overgang van de huidige programmeringsperiode naar de volgende is een toereikende overgangperiode noodzakelijk. Sectorale steunmaatregelen moeten in de overgangsmaatregelen worden opgenomen en steunmaatregelen die onder de huidige programmeringsperiode gelden, moeten beschikbaar blijven tot de strategische GLB-plannen zijn vastgesteld.

Het voorzitterschap herinnert eraan dat wordt verwacht dat de financiële elementen van het voorstel, zoals de voorgestelde percentages voor de vermindering van de rechtstreekse betalingen, de beperkingen van de financiële steun van de EU voor de sectoren wijn en olijfolie, de regels voor vrijmaking, de steuntoewijzing van de lidstaten zoals die in sommige bijlagen zijn aangegeven, de medefinancieringspercentages bij plattelandontwikkeling en de mate van toegestane flexibiliteit tussen twee pijlers deel zullen uitmaken van de horizontale onderhandelingen over het meerjarig financieel kader 2021-2027. De afbakening van het toepassingsgebied van deze elementen is een dynamisch proces dat evolueert naarmate de onderhandelingen vorderen.